

Українська Інтелігенція на Україні Заявилася за Радянською Владою і Комуністичною Партією!

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ ТА ВСЬОГО РАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.

Нині містимо відозву української інтелігенції: представників робітників науки, мистецтва, просвіти, кооперації й інших галузей робітничо-селянського життя: учителів, агрономів, кооператорів, лікарів, професорів, інженерів, артистів і інших. Цю відозву підписали 66 осіб. Між ними є булишні міністри за часів Центральної Ради і її булишні члени. Ця відозва надана з нагоди VIII. Всеукраїнської Конференції К.П. (б.у.) і була прочитана на ній разом з привітанням від нинішніх представників української інтелігенції.

Року 1914. світовий капіталізм, маючи на меті свої імперіалістичні інтереси, узяв до уваги десятки тисяч селян та робітників і потяг їх на братовбивчу війну, щоб на їхній крові і кістках зміцнити свою силу. Хоч і трохи поборовався, розпочав капіталізм цю війну, а проте сподівався, що йому пощастить відібрати назад зброю від "своєх рабів" і залюбити їхнього повстання проти гнобителя.

Марна, однак була ця надія. Пролетарії повстали, повернувши свої мечі проти тих, хто їх дав їм до рук.

Почалася доба великих соціальних рухів-людства. Старий буржуазний світ почав хитатися. Еволюція заступила революцію. Почався процес оновлення життя, заміщення його новими ідеями соціальної справедливості, новими формами.

Український народ одним із перших кинув активну участь у цих подіях, сподівавшись визволитися через них з нічових кайданів соціального й національного рабства. В цій боротьбі українські селяне та робітники ще раз виявили ту свою революційну активність, що її "нітки", як образно висловився Женевська "Громада", завжди стирчали з української історії.

Чи вмітимо наші письменні люди вхопитися за край тієї нитки, що тягнеться в нашому мужстві, чи вмітимо прив'язати до неї й те, що випадає за 18 і 19 століття думка людей, котрих історія не переривалась, і авести у темноті й на самоті виплетену нитку — дню більш багатонамірні як ясної думки нашого мужицтва — а великою сіткою наукових і громадських думок європейських людей. Ось у чому тепер все діло письменних людей на Україні, ось де для них — "чи жити чи помрати".

Таке питання стояло 60 років тому перед першою громадою українських соціалістів, але ніколи воно не стояло так виразно й так остро перед усією "громадою письменних людей", перед цілою українською інтелігенцією, партійною й позапартійною, як після жовтня 1917 року.

Коли після знищення імперії російських царів і переходу влади до імперіалістичної ро-

ставляли насамперед соціально-економічні завдання й захочув в цій сфері ватні від революції все, що тільки можна буде, а політичні й національно-культурні завдання вважатимуть за свої остільки, оскільки вони не будуть обмежувати соціально-економічних завдань і не будуть їм суперечити.

Тому українська інтелігенція, щоб не розійтись з своїми трудовими масами, повинна була відповідно уложити свою програму і тактику, так, щоб політичні й національні домагання були побіжними при провадженні соціально-економічних.

Українська демократична інтелігенція виявила свою неготовність до цих завдань.

Хоч, вининши за пролетарської революції, Радянська влада й була українським робітником і селянам далеко природною й відповідною, ніж яку комусь іншому народові, бо помішники й буржуазія були не тільки соціальними, а й національними гнобителями українського народу; хоч вона й дає можливість справдити ідеї національного об'єднання й державного самоопрацювання не тільки для робітників і селян, але й для поступових українських діячів, що брали участь в національній українській революції на різних теренах землі української — проти російської царату, польської шляхти, габсбурзької олігархії, румунської бюрократії, бо Радянська влада становить фактор не тільки класового, а й національного визволення, — однак, українська інтелігенція в своїй масі поставилася ворожо як до пролетарської революції, так й до Радянської влади й утворили "Єдиний національний фронт" а буржуазію, опинившись по той бік барикад від українських трудових мас.

Провів в революції враз до своїх рук той, хто "ухопився за нитку" революційної традиції трудових українських мас — комуністична партія, а націоналістична українська інтелігенція в своїй активній контрреволюційній частині опинилася закордоном, а пасивна прийняла по запитанні за куток на Україні, сподівавшись собі кращих часів.

Однак не вся українська інтелігенція опинилася у ворожому до українських трудових мас таборі. Частина її залишилась вірною віковим традиціям українського визвольного руху й пішла разом з трудовими масами свого народу. Вона відкинула боротьбу з комуністичною партією ану й тайну тактику збройних повстань і зарпинула з середини. Вона навчилася працювати в комуністичній партії — провідниці світової революції.

(Кінеш буде.)

ДЕМОНСТРАЦІЯ УКР. ІНТЕЛІГЕНЦІЇ В ХАРКОВІ І ПЕРЕЛОМ В ЇЇ РЯДАХ.

Характерна подія відбулася в столиці Радянської України — Харкові 15. мая, тоді як там засідала VIII. Всеукраїнська Конференція Комуністичної Партії (більшовиків) України. Українська інтелігенція, що до цього часу з лихом бідою годилася з радянською владою, прийшла 15. мая вітати партійну конференцію, прийшла масово і сказала: прийміть нас в партію!

Ось що кажуть нам про це радянські газети:

Загальні збори і демонстрація робітників освіти.

ХАРКІВ, 16. мая. — Загальні збори робітників освіти Харкова, що відбулися вчора в будинку Інституту Народної Освіти, ухвалили резолюцію, що виявляє повну солідарність з ідеями лєнінізму і комуністичної освіти.

Збори ухвалили вітати Всеукраїнську партійну конференцію.

Тисячними кольонами харківські учителі, студенти, професори, робітники преси, кур'єнти і інші з революційними співками і червоними прапорами рушили до будинку В.У.Ц.В.К. де відбувалася конференція.

Вузька вулиця Вільної Академії повна народу. Це зібралися робітники освіти м. Харкова, щоб спільно з пролетарським студентством Інституту Народної Освіти йти з привітанням до VIII. Всеукраїнської партійної конференції. Зібралося більш 3000 осіб. Через який час демонстранти з яскраво червоними прапорами рушають і довга стовбжка росте на вулиці.

Під мірні звуки оркестри, чітко, в такт іде ВУЗ'овський молодіжний. Разом з ним — багато старих учителів, вихователів дитячих будинків та інших йдуть висловити своє привітання високому зібранню країн VIII. Всеукраїнської партійної конференції.

Біля будинку В.У.Ц.В.К.

Площа Тевелева повна демонстрантів, що прийшли вітати VIII. партійну конференцію, яка засідає в будинку В.У.Ц.В.К.

То тут, то там лунають колітні вигуки, що висловлюють загальні думки демонстрантів:

— Хай живе комуністична партія!

— Хай живе VIII. Всеукраїнська партійна конференція!

На багатьох з'являються т.т. Петровський та Затонський. Їх зустрічають довгими бур-

хливими оплесками й вигуками: "Хай живуть вожді комуністичної партії!"

Від ініціативної групи учителів і взагалі робітників освіти, виступає тов. Карпів.

Робітники освіти — йдуть за комуністичною партією.

Тисячі учителів, вихователів, робітників преси, професіональних союзів та студентів, що зібралися тут, — кажуть тов. Карпів, — доручили мені вітати VIII. Всеукраїнську партійну конференцію. Ми прийшли сказати конференції, представникам всіх партійних організацій України, що ми робітники освіти, йдемо поруч з ними.

В період горожанської війни, — каже далі тов. Карпів, — ми зазнали злиднів і голоду, але все-ж, проте, не залишили ні шкід, ні дитячих будинків. Хоч в нас і були деякі помилячки, але ми їх цілком спокійно виправили й зараз палаємо бажанням працювати не тільки разом з комуністичною партією, але й в її лавах.

Тепер ми прийшли від прапори Ілліча і хочемо стати до лав Компартії; вимагаємо, щоб вона відчинила нам свої двері.

Лєнін сказав, що провідником комуністичної освіти може бути тільки учитель-комуніст. Ми прийшли заявити VIII. конференції, що хочемо стати комуністами. (Оплески.)

Ми лєніністи!

Представники вихователів, що виступили з промовою, сказали: Ми не розуміємо іншого виховання — крім комуністичного, іншої освіти — крім лєніністської. Ми це не в партії, але ми вже й не безпартійні, а дійсні деніні, просимо комуністичну партію прийняти нас до своїх лав.

Промова тов. Петровського.

Від імені конференції зібрання вітає тов. Петровський.

— Таке, явище, яке ми бачимо сьогодні, — каже тов. Петровський, — повторюється досить часто. В Києві, Одесі та Харкові робітники освіти демонстрували свою солідарність із компартією. Ми тепер живемо в такий момент, каже далі тов. Петровський, коли по всьому світі може вибухнути революція. А недалеко від нас, у Румунії та Польщі, що не припинялися жорстокі національні утиски. Українське вчительство висилається, національні школи закриваються, як у Польщі, наприклад, населення насильно польонізу-

ють. Українське вчительство не повинно забувати наших закордонних братів, що над ними чинять насильство Польща й Румунія, жорстоко національно пригнічуючи їх і відриваючи від рідної культури.

— Ще дуже тяжке становище народного вчительства. Ця справа поставлена й на VIII. партійній конференції, що безперечно найде спосіб, яким чином забезпечити нормальну роботу народного вчителя, — що освічує робітничі та селянські маси.

— Хай живе всіх шарів суспільство — закінчує т. Петровський — для боротьби за світову революцію пролетаріату! Хай живе червоне вчительство, розсадник комуністичного виховання.

Промова тов. Затонського.

Народний комісар освіти тов. Затонський в своїй промові зазначив, що робітники освіти, які прийшли сюди як позапартійні, в душі цілком вірні компартії, її ідеям та принципам.

— Попередня інтелігенція, — каже він, — не йшла разом з робітничою класою; сьогодні в школах і ВУЗ'ах (Вищих Училищах Заведеннях) виховується наша нова інтелігенція, але й стара інтелігенція одумалася та йде вже разом із нами, йде ширше, як це ми бачимо сьогодні.

— Тепер, — каже далі т. Затонський, — після Лєнінського набору, коли пролетарський кадр нашої партії збільшився, ми знов відчиняємо двері до неї для інтелігенції, що бажає працювати не на словах, а на ділі.

— Ми переконані, — закінчує тов. Затонський, — що червоне вчительство оправдає покладені на нього надії, а ми чим-дуж будемо в цьому йому допомагати!

Робітники освіти обіцяють вірно переводити ідеї комунізму.

На привітання відповіли представники зібрання тов. Павловський.

— Сьогодні — каже він — ми можемо обіцяти взяти участь у громадській роботі, чого ми за весь період революції не робили.

Ми підемо на села й на підприємства й там розворушимо робітничо-селянські маси, зміцнюючи радянську владу. У нас є могутнє знаряддя для цього — рідна мова — яка така близька серцю робітника й селянина.

Хай живе С.Р.С.Р. і комуністична партія, його авангард! — закінчує тов. Павловський. Довго ще, співаючи "Інтернаціонал", розходилися робітники освіти, що продемонстрували свою солідарність із комуністичною партією.

НОВА ФІЛІЯ ПОЛЬСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКОГО ТЕРОРУ.

Польська шляхта, після короткого "відпочинку", розпочала на західно-українських землях страшний терор. В Галичині, на Волині й Білорусі відбуваються численні арештування. В переповнені тюрми пакують нові сотки арештованих.

З Варшави до харківських "Бістей" доносять про жах, який трудно навіть собі уявити, що відбувається "зараз в польських землях". У брудних заражених коморах сидять по кілька десятків людей, яким не дають навіть води. Підходять до вікна заборонено. Діагностів арештованих, що підходили до вікна, вартові убивали. У тюрмах було кілька бунтів.

Ось що приносить нам преса про останні події в Галичині й на Волині.

Труси й арешти українців.

Львів, 15. мая. — Провадяться загальні труси в помішканнях українців у Львові. Про те саме повідомляють буквально зі всіх міст Галичини. Трусами керує командант державної поліції Броженецький, який прибув зі спеціальним дорученням з Варшави з наказом міністра внутрішніх справ Гібнера. Броженецький їздить з міста в місто, керуючи арештами й трусами. До Львова прибув він після обізду Луцька, Рівного, Холма, Рави Руської. Серед арештованих у Львові 14 унтер-офіцерів українців. Кількість арештованих дуже велика. Арештованих обвинувають в державній зраді, та в створенні організації, що поставила собі за мету повалення польського уряду.

Нова провокація польської поліції.

Львів, 15. мая. — Польська охоранка організує нову ганебну провокацію. На Волині інсценується великий процес українців, яких обвинувачують в шпionстві на користь Німеччини, Чехії та Радянських Республік. По всій Волині провадяться численні арештування. Найгірше люте дефеєнція в Луцьку. Тут найбільша кількість арештованих. Поліція поводить із арештованими дуже жорстоко. Арештованих б'ють навіть на вулицях.

Арештували українську делегацію.

ВАРШАВА, 16. мая. — У Данціг арештовано кілька осіб, яких підозрюють, що вони їздили з українською делегацією до Англії до МекДоналда в справі переслідування національних меншостей польським урядом. Арештованих перевезуть до Варшави.

М. ІРЧАН.

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий Бог".)

З причини недухи, я не був в силі прислати редакції "У.Р.В." докінчення цього оповідання аж тепер досконалим. Знаю, що погано воно, бо увага читачів перервана, однак я не міг інакше. Пригадую тільки, що в останньому розділі "Карпатської ночі", який був давніше друкований в "У.Р.В.", говорилось про це, як Матвій Шавала в молодих літах покинув жінку й діти і поїхав на заробітки в Америку. Вмисне згадує, що, коли читачам було краще орієнтуватися в цих подіях, які були переповнені в продовженні.

М. Ірчан.

(Продовження.)

Такі думки бушували в голові молодого Матвія, як йшов він асикими кроками до міста і не хотів навіть оглянутися на рідне село, в якому покинув найбільших йому. Для їх шастя йшов він в світ за очі і шастя це манило його все далі і далі.

— Я привезу вам долю вашу...

Всі це тямить Матвій до сьогодні. Тяжко згадувати, він не хотів-би згадувати, але силою прилітає думка за думкою і пригадує йому кожну, найменшу хвилину тих далеких часів. Вже давно не думав він про це, аж ось сьогодні, в нічній п'яниці, на хорах самотньої бойківської церкви, серед страшною задухи сотень брудних і змучених воїнівських тіл, Матвій докладно згадує все і старим-дряхлим голосом відчитує свої скромні але болючі переживання недавніх літ.

Ось бачить він себе серед сотень невідомих людей, що спішають їхати кудись і товпляться на великому залізничному дворі. Чи й вони йдуть по шастя в світ? Матвій не знає. Серце його і радіє і болить. Дуже руки видирають йому маленькими та слабими. Що значить він серед оцих людей? Штовхають його, грубо відпихають, гей-би він, чесний Матвій Шавала, зробив їм щось злого. І як тут жити між ними, коли ніхто з них не поділив навіть на найгіршого чоловіка в його селі? Великан Матвій загубився серед товпи і душа його скорчилася, як той хробак, що б'ють його бучком то з переду, то з-заду.

Ще доки їхав потягом по своїй землі, якось не так тяжко було. Сидів в куточку здушений людьми і відлягувався в кожного, як-би хотів відгадати, хто він такий та куди їде. Ніхто не пробував говорити з ним, тільки пізною ніччю якийсь чоловік запитав, куди їде він. Матвій чомусь тяжко зітхнув і ледво чутию відповів:

— В Америку.

І загомоніло кругом нього. Заговорили невідомі люди про далеку Америку, про великі гроші в ній. Хтось голосно розказував, що його знайомий прислав багато грошей і купує землю. Другий додав, що за два роки в Америці можна добритися так, що ціле життя опісля не треба журитися, лиш курити людаку й вигріватися на сонці.

— Америка шастя! Америка для бідних порятуюнок!

— Ідуть Німці, ідуть Жиди і потім купують нашу землю, а наші люди чомусь мало їдуть... Від цих слів Матвій відмолювався. Він знову почув в собі свою силу і радісно усміхнувся. Які всі ці люди дурні! — думав він. Хвалить Америку, а самі не їдуть. Ось він, Матвій Ша-

вала, не боїться. Іде і приїде з шастям. В нього сила, гей, сила за чотирьох! Що може опертись його широким долоням? Стукають колеса, рівномірно, скучно, а в Матвієвому серці співає співає співає. Ой та коза, ой та коза мила. Кошище його шастя, в пелени пеленає, а пелени шовкові, а пелени золотом шиті.

...А-а-а-а-а-а...

Коти два-а-а

Шури-бурі обидва-а-а-а...

Це колісанка. Згадується чомусь Матвієві вона. А голос? Ах голос його Марії. Це вона кошище малого Митрика...

Любі, дорогі! Тато ваш вже так далеко... Але він для вас їде. Він мчить в вітром нестримним в незнанні світі за шастям для вас.

Ждїть його...

...А-а-а-а-а-а...

Коти два-а-а

...обидва-а-а-а...

Заколисаний солідними мріями заснув Матвій в темному куточку вагону.

Коли приїхав у велике, чуже місто, то обскочили його якісь панки і кожний тгнув до себе. Торвали, як-би хотіли розірвати на двоє.

— Ви в Америку? Ходіть, в нас є все. Поїдете, як пан...

— Не слухайте його! Ходіть зі мною, там вже ваших людей багато.

Одним махом руки міг Матвій перевернути отих влізливих панків, але тут він був маленький, чужий. Покірно, як телятко, пішов за одним з них.

Завели його у набитий людьми будинок, казали платити, показувати паспорт і хвалили Америку. І гірко і радісно витягав Матвій з-за

пазухи зав'язаний вузлик з грішми і причувалося йому жалісне мукання корови, що за оці гроші пішла на заріз до міста. І діти заліналися без дошки молока...

Ночував в довгій і вузькій хаті, набитій людьми. Вечеря і снідав чосник з хлібом і хліб той їв малесенькими скупками, аби доїти був в него, аби пригадав його хатину, жінку, діти. Кожна кришка видавалася йому слоновою. І як спав на заболоченій дошці між сотнями невідомих людей, то перед очима стояли йому рідні і він міцно тиснув в пазузі синій папірець та паспорт, як-би боявся, що шастя його утіче від нього.

Ранком найшов й своїх людей. Були сумні, були бідні і їхали теж в невідомий світ за шастям. Не багато було їх, бо в той час мало людей з нашого краю їхало в Америку. Але лекше було Матвієві з ними. Хоч мало говорив, та за це дивився на них і ставав спокійнішим.

Як повели їх отарою на залізницю, то Матвієві пригадалося військо. Штовхали їх біля кас, писали в реєстри, ввели з місця на місце і нахмурами бровами провадили їх жандарми. Набили в вагони, торгунув потяг і — поїхав.

Проходили дні, проходили ночі. Чоловік на чоловікові лежав. Плакали діти по кутках, прокляли лунали замість пісень. Не було й хвилини радості. І Матвій, як усі, скотився перемерчений до краю. Ляг на дошку і спав. Спав та не чув навіть, як по його голові ходили чоботами люди, як придавлювали його волю, топтали його. Кожний терпів, бо кожний мріяв, що буде інакше. Перетерпів тепер, потім не буде.

(Дальше буде.)

ЗБИРАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ

на одинокій ілюстрований науково літературний журнал в Канаді й Заушених Державах

"РОБІТНИЦЮ"

Участь беруть між іншими такі літературні й наукові сили: М. Ірчан, М. Тарновський, В. Косак, М. Луцький, Оксана Калужинська, др. Надя Суворова, др. М. Сисак, др. Рост. Захиский і ині.

"Робітниця" друкує дуже приступний науковий матеріал з ілюстраціями, цікаві новини з цілого світа, лікарські поради і має літочу сторінку та веселі кутки.

Постійно веде на своїх сторінках курс української граматики. За добрі відгадки загадок, дає журнал нагороду. Кожне число має свою вартість. На складі можна дістати ще 2 і 3-є число, бо перше розійшлося.

Річна передплата тільки \$1.50, пірична 80 ц.

"Робітниця" своїм змістом цікава і корисна також для мужиць, а не тільки для жінок. Передплату посилайте на таку адресу:

THE WORKINGWOMAN
Cor Pritchard & McGregor
Winipeg, Man.